

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 31.

Kivándorlás-bevándorlás.

(K. Ö.) Van kivándorlási törvényünk, van utlevél törvényünk, van kivándorlási utirányunk, van magyar-amerikai hajózási vállalatunk és tudja a jó ég, még mi mindenünk és a kivándorlás csak nem akar szünni.

Nem mintha az említett intézkedések feleslegesek, avagy károsak lennének, ezt nem mondjuk, mert azelőtt is vándoroltak ki honfiaink, talán többen is és a biztonság minden kritériuma nélkül, csak-hogy nem ér semmit semmiféle ily irányú intézkedés, amíg a kivándorlás okait meg nem szüntetjük, jobban mondván, mivel ez alig lehetséges, nem csökkentjük.

Kezdetől fogva nekünk ez volt az álláspontunk.

A kivándorlás okai között kétségkívül nagy szerepet játszik a bevándorlás. A bevándorlásra, mint a kivándorlást előidéző okra, rámutattak az összes gazdasági kongresszusok. Ez rábírta a törvényhozást, hogy bevándorlási törvényt alkosson. Hogy ezt a törvényt és a határendőrségről szólót eddig a Tisza-kormány mi okból nem léptette életbe, azt nem tudjuk. Nem kenyerünk a gyanúsítás, azért nem is vetjük fel azt a kérdést, vajjon ezzel a kazároknak akarnak-e szolgálatot tenni?

Akárhogy is áll a dolog, annyi bizonyos, hogy a káros bevándorlást, mely

erővesztésünk előidézője, meg kell akadályozni. Emígyen gondolkozik a gazdasági társadalom előkelő érdekképviselete is az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is, mely azt találta, hogy a nagymérvű kivándorlásnak oka a nagy mérveket öltött bevándorlás Galicziából. Felterjesztést intézett tehát a belügyminiszterhez, hogy tegyen törvényes intézkedést ennek megállítására. A felterjesztést egyúttal megküldték az összes törvényhatóságoknak, hogy hasonló feliratot intézzenek a kormányhoz.

Fog-e ez használni?

Kivánatos, hogy használjon, mert a Felvidéken oly nagy mérvű a kivándorlás, hogy néptelenné lesznek egész községek. Első látásra talán különösnek tetszik, mikor a kivándorlás okául a bevándorlást mondjuk. Pedig ezen nincs mit csodálkoznunk. Aki ismeri annak a népfajnak, mely Galicziából az ország északi megyéit elárasztja, szokásait, életmódját, ravaszságát és enerzsiáját, szemben a »potyész« (ruthén) gyengeségével, az nem csodálkozik azon, hogy a kazár a ruthént kiszorítja. Elfogadjuk a viszonyokat alaposan ismerő hivatalos egyének jelentéseit, kik azt mondják, hogy olyan két nép elem kerül itt össze (a kazár és a ruthén), a melyek talán külön másutt megélnének szépen, de itt csak úgy lehetnek meg, hogy az egyik minden módon megeszi a másikat, a törvényeken kívül. Ez a másik pedig az ellenálló képességét elvesztett ruthén, aki a Galicziá-

ban kiéhezettett kicsinyes üzérkedésre kényszerült érkezőkkel áll szemben.

Van azonban még egy szempont, mely sürgőssé teszi a bevándorlás kérdésének szabályozását. Ez az Egyesült-Államok magatartása a bevándorlással szemben. A sok korlátozó intézkedések mellé az Egyesült-Államok kormánya ujabban az-zal akar a bevándorlás elé gátat emelni, hogy a bevándorlókat szellemi képességek szerint veszi vizsgálat alá. Ez az eljárás a be és kivándorlási kérdésekre nem maradhat visszahatás nélkül. Gondoskodnunk kell, hogy aki ennek a rendszabálynak nem felel meg, utra se keljen Amerika felé. De ha itthon marad, találjon itt tisztességes megélhetést és ne kényszerüljön a kazárok nyomása alatt a legmeredekebb erdőháton is megkapaszkodni, míg csak innét is ki nem szorítják.

Fontos nemzeti érdekek forognak kockán, ne keverjük bele ebbe a kérdésbe is a politikát.

Péter király Bulgáriában.

Caribrod okt. 31.

A Péter királyt és kíséretét hozó különvonat ma reggel hét órakor ért bolgár földre. A fellobogózott vasuti állomáson diszszázad és katonai zene várta a királyt, a kit a szobranye elnöke, a fejedelem főhadsegéde, a kerületi prefektus és a bolgár tisztikar küldöttsége üdvözölt.

Szófia, okt. 31.

Valamennyi bolgár állomás fel volt lobbogóva, a merre a szerb király vonata elhaladt.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Temetőben

Írta: Várady István.

Alkonyodott. Vettem a sötápalczám s kimentem a temetőbe. A hideg szél arcomra csapkodta a havas esőt. Fáztam. Fölgürtem a kabátom gallérját s daczolva az idő viszontagságaival, észre sem vettem, hogy künn vagyok a kis falusi temetőben. Ott állok a szélén s szemem rátapad egy sirhalomra. Benőtte a fű. Sirkő — fejfa vagy irás? — hiányzik. Látszik senki sem törődik velem.

Egy korhadó fatuskó volt a sir mellett. Ráültem. Sirdombok emelkedtek körülöttem rendetlen összevisszaságban. Aztán egyenként jöttek az emberek.

Gyertyákat raktak a sirokra. Jöttek az asszonyok, leányok s virágokat hintettek a hantokra.

Elgondoltam, hogy mennyire más egy falusi temetőnek a képe a városihoz képest. Itt a

temető nyugalma nem zavarja meg vásárszerű zsivaj, itt a hölgyek nem azért jönnek ki, hogy új kalapjaikat, boájkokat, tojéttjeiket mutogassák, a férfiak nem tűnődnek kalandokon, hanem kijönnek azért, hogy elhunytjaik iránt kegyeletüket lerójják. És csak azok jönnek ki, a kiknek halottjaik vannak, kiknek emlékeit szívükben hordják.

Meggyújtják a gyertyákat. Letérdelnek négyen-ötön az egy családba tartozók az elköltözött sírjára s csendesesen, áhitatosan mormolják imájukat.

Olyan megható ez a kép, mikor az ember látja, hogy csak az edzett emberek kérges, szurtos tenyereikkel letörlik az arczukon végig futó könnyeket, mikor a leányok, asszonyok kötényeikbe temetik arcaikat, zokognak, aztán mintha megnyugvás szállta volna meg őket, imára kulcsolják kezeiket s nyugodt tekintettel néznek föl az égbe.

Apró, picziny gyermekek pajzánul ugrándoznak a sirok között, de a mikor látják szülőik, testvéreik meghatottságát, minden figyel-

meztetés nélkül odamennek édesanyjuk mellé, letérdelnek s önkénytelenül imára kulcsolják kis kezeiket. Talán nem is tudják ki nyugszik ottan, de azért mondják: »A meghalt hívek lelkei Isten irgalmasságában, békességben nyugodjanak.« Önkénytelenül száll el a fohász ajkairól, nem tudják kiért — miért? — de így látják, így cselekszik...

Jobban összehuztam magamon köpenyemet. Aztán meghatva e képtől letérdeltem egyedül a sírra, imádkozni azért, ki ott örök álmát alussza... Szegény Gyula bácsi...

*

Olyan világosan emlékezem. Kicsi gyermek voltam. Gyula bácsi olyan bajszos ember volt s minden este át jött hozzánk. Leült, engem felültetett az egyik térdére, bátyámat a másikra s így lovagtunk. Mondott nekünk szép meséket s mi hallgattuk sokáig. Így volt ez nagyon sokszor. Egyszer aztán Gyula bácsi nem jött el többet. Édes anyámnak mondta, hogy elment messze szerencsét próbálni.

Női férfi és gyermek cipők, férfi, halina és fiu esizmák, galocsnik óriási választékban. **Uri és fiu nyulszőr, lóden és Plüsch kalapok, és sapkák. Bőr, bélelt, és kötött kesztyűk, fehér és színes uri ingek, plüsch és flanel takarók, jäger és marinó alsó ingek, nadrágok, harisnyák, gamáslik, lábszárvédők, s még számtalan cikkek. Oriási választékban, mélyen leszállított árak mellett.**

Fábry Testvérek

ÁRUHÁZA, Fő-utca

Ajánlja az őszi és téli idényre érkezett ujdonságait **FELTÜNŐ OLCSÓ ÁRAK** mellett.

A szófiai vasuti átomás virággal, szőnyegekkel szerb és bolgár zászlókkal volt díszítve. A hatodik ezred küldött disszázadot az állomásra, a hol *Ferdinánd* fejedelem tábornoki egyenruhában, a Kara Gyorgye-rend szalagjával várta királyt. Kilencz óra husz perczkor, mikor a vonat megérkezett, a zenekar a szerb himnuszt játszotta. A király és a fejedelem megölelte s megcsókolta egymást, miközben a nép és a katonaság folyton hurát kiállt a disszázad megtekintése után a két uralkodó a fejedelmi palotába hajtatott; diszkocsik előtt a testőrszázad, utánuk pedig az első lovasezred vágatott. Az utcák föl voltak díszítve s a nép és a katonaság zajos ovációban részesítette a királyt. A városház előtt a polgármester kenyeret és sőt adott át Péter királynak, a ki meghatva mondott köszönetet a szíves fogadásáért. A palotában a diplomáciai testület fogadta a királyt s azután a fejedelemmel a Szveti Kraly templomba ment, a hol *Partheniusz* patriárka három püspökkel és husz pappal Tedeum-ot mondott. A mise alatt a király és a fejedelem megcsókolta Nemanics Milutin szerb király sirját s a mise után a papság és a nép imádkozott Péter királyért és a szerb nemzetért. Délben udvari ebéd volt, a melyen felköszöntőt nem mondottak. Ebéd után a király a szófiai szerbeket fogadta, majd a fejedelem társaságában megtekintette a város látnivalóit. Este a palotában diszebéd volt, melyre a diplomáciai testületet is meghívták s azután a tisztikar estélyére ment a király.

A keletázsiai háboru.

Nemzetközi vizsgáló bizottság az angol-orosz konfliktus ügyében.

Pétervár, okt. 31. A hivatalos lap Lansdorff gróf külügyminiszter, Benkendorff gróf londoni orosz nagykövethoz intézett Carszkoje-Szelóbból 28-áról keltezett táviratát közli: Athatva ama kívánságtól, hogy az észak-tengeri esemény lehetőleg teljesen megvilágíttassék, az uralkodó szükségesnek tartja, hogy ezt az ügyet a hágai egyezség alapján nemzetközi vizsgáló-

bizottság elé terjesszék. Legmagasabb rendjére felszólítom excellenciádat, hogy terjessze a kérdés megoldásának ezt a módját az angol kormány elé.

Benkendorf gróf nagykövet ugyanaznap a következőket válaszolta: Közöltem Lansdowne lorddal excellenciádnak Carszkoje-Szelóbból küldött táviratát. Az angol kormány elfogadja azt az indítványt, hogy az észak-tengeri eseményt egész terjedelmében a hágai egyezségben megállapított nemzetközi bizottság elé terjesszék megvizsgálás végett.

Vigó, okt. 31. Azt hiszik, hogy a nemzetközi vizsgáló-bizottság már megkezdte munkáját.

Angol hajók Villa-Garcziában.

Villa-Garczia, okt. 31. A Lancaster nevű angol cirkáló ideérkezett. Még öt angol hadihajót várnak.

Miklós-czár utja.

Pétervár, Miklós czár elutazását a mozgósított esapatok megtekintésére a hét végére tervezik.

Hír szerint a czár november elején (ó-naptár szerint) utazik át a karkovi kormányzóságban lévő Csugujeven, hol a második mandzsországi hadseregbe szánt lovashadosztály állomásozik.

Tanger, okt. 31. Az orosz-angol konfliktus a teljes megoldás stádiumába látszott jutni. A csatorna hajóhad utasítást kapott, hogy térjen vissza a kikötőbe. Gibraltárban az összes mozgósítást beszüntették, jelölül annak, hogy az angol-orosz konfliktust békésen fogják elintézni.

Nagy ütközet.

Budapest, okt. 30. (Saját tud. táv.) Mukden mellett az oroszok tegnap reggel erősen agyuzni kezdtek. A japánok meg erősebben viszonzták a tüzelést. A hosszú szünet után egyszerre nagy ütközet kezdődött melyben eddig a japánok győztek.

Az angol nagykövet a czárnál.

Budapest, október 30. (Saj. tud. táv.) Londonból jelentik, hogy a czár ma délnben ismétellen fogadta az angol nagykö-

velet és sajnálatát fejezi ki a hulli történetek fölött.

Orosz orosz ellen.

Budapest, okt. 30. (Saját tud. táv.) A hulli katasztrófa alatt az orosz hadihajók két orosz naszádra is rálöttek, mert japán hajóknak néztek.

Rodesztvenszki ideges.

Budapest, október 31. (Saj. tud. táv.) Az orosz lapok szerint Rodesztvenszki tábornok a hulli események óta nagyon ideges lett.

UJDONSÁGOK.

Mindenszentek és halottak napja.

Ma kedden *Mindenszentek* ünnepét üli a katolikus egyház, holnap pedig *Halottak napja* van, emlékezés napja azokra, kik megszabadulva a földi élet gondjaitól, az örök élet honába tértek, hol nincs gond, nincs küzdelem, hanem örök békében várják a lelkek a föltámadást. Volna-e a mulandóságnak igazibb, találőbb emléknapja a holnapinál? Ezer és ezer ember igyekszik leróni a kegyelet adóját. Ma este, halottak napja előestéjén, megeléknül néhány órára a halottaknak különben csöndes birodalma. Kigyulnak e sírokon a kegyelet lángjai s fölkeressük elhunytaink sirját, elmondani értük egy forró imát az örök élet urához:

A megholtak lelkei örök békeességben nyugodjanak . . .

Ma mindenszentek napján este, halottak napja előestéjén 6 órakor a *premontrei* templomban litánia lesz az elhunytak lelkiüdvéért és utána szent beszéd. Az *ujvárosi* plébánia-templomban is ugyanebben az időben lesz a litánia s utána *körmenet* a zöldkertti temetőbe. Alkonyattájban pedig kezdetét veszi a kivilágítás. A kir. *kath. jogakadémia* is megemlékezik az elhunyt nemzeti hősokról, elhunyt tanáraikról s jogásztársaikról. A menet gyász-

De aztán mégis, ugy minden évben egyszer, a mikor kezdett hideg lenni, a mikor a fák hullatták a leveleiket, fölkeresett minket. Hozzánk jött egyenesen. Mi bele bujtunk prémes bundájába s kikutattuk a zsebeit. Hozott nekünk cukrot, játékokat. Egyszer aztán elmaradt a cukor, aztán el a játék, azután meg? — nem is tegezett már, azt mondta: csak tanuljanak szorgalmasan kis öcsém.

Egyszer kézen fogott s magával vitt — a temetőbe, oda hol a legszebb sír volt az egész temetőben. Erős, rácsos kerítés vette körül s mindig zárva volt az ajtaja. Az egyik végén gyönyörű szép márvány sírkő állott s rajta arany betűk ragyogtak. A rácsos-kerítésen belől padok voltak. A síron virágok nyíltak. Nagyon ügyeltek arra a sírra.

Gyula bácsi leült s nézte sokáig a virágokat s az aranyos betűket. Nagyon szépek voltak biztosan azért nézte sokáig. Aztán behajotta a fejét két tenyerébe . . . és sirt. Mikor elmentünk, szét nézett, hogy nem látja valaki? — egy szép virágot dobott át a kerítésen a sírra, amit magával hozott abból a nagy városból.

— Ugy-e Gyula bácsi, nagyon gazdagok akik ilyen szép sirt csinálnak?

— Igen fiam gazdagok, nagyon gazdagok, Gereczeyék mégis olyan szegények.

— Nem értem. — Hát miért szegények, hiszen olyan szép házuk van.

— Igen fiam, te még nem érted . . . Szegények, mert meghalt a leányuk.

Én elkerültem hazulról. Gyula bácsi sem látogatott meg már minden évben. A mit akkor már megérttem Gyula bácsi Pesten lakott s nagyon szép pénzt gyűjtött össze. Azóta sokszor, nagyon sokszor nyitott a nagy akácfa virága.

Az emlékek is elmosódtak s mi talán el is felejtettük Gyula bácsit. A faluba más emberek költöztek, a régi szalmafedeles viskókat lebontották. Takaros zsindeyes házakat építettek helyökbe.

A gyermekkorombeli idősebb emberek közül ma alig egy-kető él. Az ismerősök, a játszótársak közül, kit erre kit arra üldözött a sors, vagy szeretett a szerencse. Alig ismerek rá csendes kis falunkra.

A nyáron mult egy éve árverés volt a mi falunkban.

A Gereczey kis odon kastély került dob alá. Az egykor dolyfős, elbizakodott Gereczey ur elhalt fia előkelő fővárosi gentleman szerepet játszott s így nem esoda, hogy az apák által összekuporgatott vagyon hamar eluszott.

Egy zömök barna ember vette meg a kastélyt ugy hogy volt butorokkal együtt. Azt mondják többet adott érte, mint a mennyit megért. A vásár után azonnal kocsiúra ült s elment. Senki sem tudta ki fia, honnan jön. A jegyző azt mondta, hogy ügynök.

Alig pár hónap mulva egy megtört alak, ősz hajfűtökkel, állított be hozzám. — Gyula bácsi vof. Szegény Gyula bácsi, hogy meg

öregedett! — Ő küldte ki az ügynököt, hogy a Gereczey Kuriát, ha akár milyen áron is, szerezzze meg a számára.

— Pihenni térek. Küzdöttem, szenvedtem nagyon sokat az életben — elég volt, — életem hátra levő napjait itt akarom leélni, itt akarok meghalni, fejezte be beszédét.

Vele mentem, mikor először lépett be új otthonába. Egész uton hallgatott. A lépcsőkön egészen reám támaszkodott.

— Elfáradtam öcsém! — szolt mikor felérkeztünk. — A mig az öreg István bácsi, a régi szolga kinyitogatta az ajtókat, az ebédlőből egy nagy karos széket vonszoltam a vadszöllővel befutott verendára. Az öreg Gyula bácsi leült. Megelégedetten tekintett körül. Aztán mikor kissé kipihente magát karomba kapaszkodott: Gyerünk öcsém tovább.

Én az ebédlőbe akartam vezetni. Nem jött oda. A legutolsó szobába mentünk be legelőször. A falon valami családi képek függtek. A sarokban pókok állították fel hálójukat. A szoba közepén egy asztal állott. Rendetlenségben heverték rajta újságok, szétrongyolt könyvek és képek. Izgatottan kutatótt közöttük. Aztán mikor mindent össze hányt, szomorú lemondással fordult el az asztaltól. De aztán visszatért s ki húzta a fiókot.

Egy csomó lim-lom. Kiszedte onnan s rátette az asztalra. Mig Gyula bácsi azok között babrált, én átmentem az ebédlőbe. Megbámultam a nagy kandallót, a melyen a különböző alakok holmi jeleneteket ábrázoltak a régi el-

lobogóval, fáklyákkal délután fél 4 órakor indul az akadémiáról s felkeresik Nagy Sándor s Szigligeti Ede szülőházát s Rulikovszky sirját. Ugyszintén az iparos ifjak önképzőkörre is rendez gyász-ünnepélyt Nagy Sándor honvédtábornok emléktáblájánál, Rulikovszky sirjánál.

Tekintettel arra, hogy a kivilágítás alkalmából a temetőket elárasztó nagy közönség közt akadnak neveletlen gyerkőcök sőt felnőttek is, kik a kegyelet adóját leróni akaró hívek általános megbotránkozására, illetlen magaviseletet tanusítanak a temetőben, hancuroznak, nevetgélnek, cigarettázva ögyelegnek, jónak látjuk idézni a közönség és a rendőrség tájékoztatására Nagyvárad városának a központi temetőkről alkotott szabályrendeletének erre vonatkozó részét a következőkben:

A temetőben köteles mindenki magát illedelmesen viselni, zajt vagy lármát ütni s egyáltalában oly cselekményt elkövetni, mely a kegyeletet s a hely komolyságát, illetve szentségét sérti, tilos.

A temetői rendőrszabályok áthágása kihágást képez s a rendőrség által 4 koronától 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik, magától értetvén, hogy az 1879. XL. t.-cz. 80. § a esetében az ott megállapított büntetések alkalmazandók.

TÁJÉKOZTATÓ.

Nov. 4. Tiszti főszemle.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről határidejben vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* A püspök itthon. Dr Szmeccányi Pál v. b. t. t. váradai püspök a tegnapi estén gyorsvonattal a fővárosból — a hol a kath. nagygyűlésen vett részt — hazaérkezett Nagyváradra.

* A költségvetés a tanácsban. Tegnap kezdte meg Nagyvárad város tanácsa

Nagyvárad város 1905. évi költségvetés tervezetét. A tanácskozás folyamán kifogásolták a költségvetés egyik legfontosabb tételét, a közköltő alapjául felvett adóösszeget. Az ex-lex folytán ugyanis a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok egy részére az 1903. év után eső adót is az 1904. évben vetették ki, s így az 1904. évi adót nem lehet szerintük az 1905. évre alapul venni s így az ez után felvett közszégi adó sem fog megtelelni a tényleges összegnek. Ezenkívül egyik erkölcsi tételre nagy összegű tőke-kamat adó lett kivetve 1904. évre, amelynek egy nagyrésze most van leírás alatt. A főkapitány indítványozta, hogy a költségvetést adják vissza a főszámvevőnek, miszerint a fentebbiek figyelembe vételével dolgozza ki a költségvetést újból. A főszámvevő azonban kimutatta, hogy a törvény szerint járt el, amely előírja, hogy az előző évi állami adókat kell a közszégi adók kiszámításánál alapul venni. Az év folyamán különben is minden évben történnek új előírások. A kérdéses tőke-kamatadónál is hasonlóképen járt el. Az ki van vetve s hogy mit fognak belőle leírni, az még kétséges. Ha a felszólalások értelmében akarna eljani, nem találna megfelelő alapot. Mutassák ki, mennyi lesz az 1905. évi állami adó. A felvett adóalap leszállítása esetén még a tervbe vett 2%-on felül is emelni kellene a közköltőt. Ha ezt akarják, vegyenek fel a kiadások előre nem láthatók rovátában megfelelő összeget. De a közszégi adószámításánál a törvényes alapra kell helyezkedni. A tanácskozás további folyamán az új városháza mellett tervezett új köpárt kiépítésének törlesztésére felvett 4000 korona kiadást törölték. A tanács még folytatja a költségvetés tárgyalását s ennek végén állapodik meg abban, hogy hány százalék közköltőemlést javasol. Azután a pénzügyi bizottság veszi tárgyalás alá a költségvetést.

* A kath. egyetemi ifjuság Immaculata ünnepélye. A katolikus egyetemi ifjuság vezetői értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy az Immaculata-dogma kihirdetésének ötvenedik évfordulóján. december

8-án, nagyszabású ünnepélyt rendeznek. Védnökökül felkérlik a püspöki kar tagjait és a magyar katolicizmus világi előkelőségeit. Az ünnepi beszédet az egyetemi tanári kar egyik kiváló tagja mondja. Felszólítják az összes főiskolák katolikus ifjuságát, hogy az ünnepélyen küldöttségileg képviseljék magukat. A budapesti növendékpapság egyesület énekkara és a Szent-Imre-Kör zenekara lázasán készül, hogy tudásának legjavát hozza áldozatul az Immaculata tiszteletére. A rendező-bizottság irodája Üllői-ut 22., a Szent-Imre-Körben.

* Uj ügyvéd. Moldoványi Gyula dr ügyvéd, a nagyváradai jogászvilág volt kitünő tagja lapunk egykori munkatársa, Budapesten (Kálvintér 5. sz. alatt) ügyvédi irodát nyitott.

* A jövő évi virilisek névjegyzéke. Nagyvárad város 1905. évre összeállított legtöbb adót fizetőinek névjegyzéke ellen egy fellebbezést adatott be. Révész (Rothmann) Jakab kéri, mint okleveles ügyvéd, adójának kétszeres számítását. Révész Jakab azonban elkésett ezen kérelmével, mert a kitűzött határidőben elmulasztotta a jelentkezést. A felszólamlást különben a Kuriához terjesztik fel.

* A budapesti főpostai ékszerlopás. A postás leány tragédiája befejeződött, most már a rendőrség az ügy teljes ismeretével minden figyelmét a szökevények elfogására irányítja. Kapatis Anna, a szerencsétlen bűnbak, a törvényszéki orvostani intézet halottasárában fekszik, s felboncolása iránt a hatóság még nem intézkedett. A külföldi hatóságoktól a szökésben levő Papp Ferencz és Imréd Pálné elfogatásáról még semmi hír nem érkezett. Ellenben a bécsi rendőrség immár teljesen megállapította bécsi tartózkodásuk alatt viselt dolgaikat. E szerint Papp és társnője e hó 25 én érkeztek Bécsbe és a még náluk levő ékszereket ott értékesítették. Mindjárt a megérkezésüket követő napon bementek a K. K. priv. Allgemeine Verkehrsbank-ba, s az egyik ékszert 600 kor. erejéig elzálogosították, azonban mindjárt másnap ki is váltották s elmentek Setsil ékszerészhez, ahol azt a mesét adták elő, hogy egy üvegy urinőtől adósság fejében zálogosított butont kiváltották, s azt megvételre ajánlották. Az ékszerész semmi gyanusát nem találván a dologban, az ékszert 1050 koronáért megvette. A másik ékszert Granichstäden ékszerészhez vitték, ahol ugya-

kornyás faragású tölgyfa butorokat s az egyik oldalon egy kezdetleges fallfestményt. Eszembe jutott, hogy még sem illik egyedül hagynom Gyula bácsit s más szobában báméskodnom. Visszatértem.

Ott ült az asztal mellett. Rákönyökölt az asztalra s tenyerébe hajtotta fejét. Előtte egy arckép s valamami írás. Szemében könny. Nem vette észre, hogy visszatértem. Oda mentem s gyöngéden átkaroltam . . .

— Ugyan édes Gyula bácsi, talán csak nem —

— De igen öcsém. — Nézd meg jól ezt a képet. Persze nem emlékszik reá. Olyan kicsi hu volt . . . Akkor . . . itt ennél az asztalnál . . . ott az alatt a fa alatt . . . s kimutatott kezével a kertbe . . . ketten — de hányszor. Istenem, boldog idők . . . régi emlékek.

— Nagyon szerették egymást? — kérdém csakhogy szóljak valamit.

— Hogy nagyon-e? — Kimondhatatlanul . . .

Mikor aztán egyszer . . . Hiszen tudták a szülői, hogy én egy párszor megfordultam nálók az öreg Czinkota bácsival . . . egyszer aztán megkértem a kezét.

— Előtte öcsém. Előtte — ajtot mutattak. Kiutasítottak. Csak nem fogják oda adni a lányuk kezét holmi jött-mentnek . . . — Ó sirt . . .

Nagyon a lelkemre vettem. Mielőtt elutaztam volna még egyszer találkoztam vele. Mond-

tam, hogy elutazom, hogy vissza sem térek többé.

— Szegény Juliska . . .

Aztán én elmentem. Hogy elfelejtsem őt neki feküdtem a munkának. Dolgoztam éjjelnappal. Kedvezett a szerencse, de a lelkem nem gyógyult meg.

Egyszer majd megmutatom azt a levelet, a melyet akkor írt, mikor betegen feküdt. Menynyit szenvedhetett szegény . . .

Egyszer aztán lombohullás idején — talán emlékezik is rá, bár alig 7—8 éves lehetett — temetés volt . . . Halálos ágyán az én nevemet suttogta utoljára . . . Én egy ember életen álltal lelkemben vittem a képet . . .

Csend következett.

— De Gyula bácsi! itt nagyon rossz lesz laknia. Minden Ó reá emlékezteti Mosolygott.

— Nem öcsém — a fájdalom mellett ott a boldog érzés, a megnyugvás, hogy ott fejezhetem be életemet, ahol ő fejezte be. Magányomban azok képezik a társaságomat, a kik az ő társaságát képezték. Olyan édesek ezek az emlékek mind, mind egytől-egyig. Jöhet az Ur hívó hangja készen vagyok a nagy utra . . .

— Ugyan Gyula bácsi, hogy beszélhet már így, hiszen még nagyon messze van az az idő.

— Közel van. Én tudom, érzem, hogy nem sok van már hátra. Megviselt már az élet, a sok munka s a még több szenvedés . . .

Gondoltam, hogy jó lesz e tereméből távozunk. Engedett kéresemnek s karöltve össze vissza jártuk a szobákat, majd visszatértünk hozzánk, míg e lakot kissé rendbe hozzák.

*

. . . Szegény Gyula bácsi . . . Tehát mégis jó előérzete volt. Alig egy évig élt még aztán — haza ment.

Fölkeltem a sirról. A gyertyák fénye helyenként még halványan pislogott. Mindenki haza ment már. Megborzadtam attól a gondolattól, hogy ilyen későn egyedül vagyok a temetőben.

A mint hazafelé mentem, utam a vasrácsos tér mellett vezetett el. A sirt benőtte a gyom. A gondos kéznek semmi nyoma. Az öreg szolgálta világitott két szál gyertyával. Valamikor, mikor még hozzátartozói éltek, mikor még — valaki virágot dobott arra a sirhantra . . .

. . . S az a valaki is — most pihen. Az ő sirját sem gondolja senki. Hiszen nem maradt senkije.

Hideg szél sivitott a fák között. Fáztam a hidegtől s fáztam az emberektől. Fogvaczogva mentem haza: A míg vagyunk, vannak ismerőseink, jó barátaink, a kik tömjéneznek, szeretnek és soha el nem felejtnek s ha ütött a végóránk, nemcsak sirunkat, de még ismerőseink s jóbarátaink emlékezetét is benővi a gyom . . .

nezt a mesét adták elő. Sikerült is az előzőleg 600 koronáért elzálogosított és később kiváltott ékszer 1330 koronáért eladni. Papp Ferencnek, az érdekes lopás főhősének multja mindinkább sötétebb színekben tűnik fel. A teljesen elzüllött emberről most kiderült, hogy a zalaegerszegi törvényszéknél bigamia büntette miatt eljárás van ellene folyamatban.

* A katonák esküje. Fényes katonai parádé lesz ma kedden reggel a Bónai-kutnál levő szabad térségen kedvező idő esetén. Ma esküszik fel a nagyváradi helyőrség összes legénysége a zászlóra, hogy azt soha el nem hagyják, s bármely ellenség ellen megvédik a hazájukat, királyukat. Az eskütételen részt vesz a József főherceg nevét viselő 37-ik gyalogezred, a 4-ik honvédegyezred, a 19-ik tüzérhadosztály, a 7. Vilmos huszárezred, a 2. honvédegyezred, s végül a honvédegyezrediskola negyedik év folyama. A téren lombokkal díszített sátor lesz felállítva, melyben *Gutha Márton* tábori lelkész szent misét mond, mely alatt a katonai zenekar egyházi darabokat játszik, majd mise végén a legénységhez magyar, német s román nyelven beszédet intéznek, ennek végeztével a legénység leteszi az esküt. Az eskü után *Steinsberg* altábornagy, hadosztályparancsnok előtt dísz elvonulás lesz. Délben az összes legénységet megvendégelik, délutánra pedig pihenőt tartanak. A tisztai étkezőben a tisztikar gyűl egybe dísz ebédre. Kedvezőtlen idő esetén a közös hadsereg legénysége a Ferencz József laktanyába, a honvédségé pedig a Fejérváry-honvédegyezred kaszárnnyában teszi le az esküt.

* Jókai-utca Nagyváradon. Egy kis illetékességi kérdés merült fel a körül, hogy a Pecze mellett levő telkéből kihasított új utcát Lándler Ferencz Jókai-utczának nevezte el. A városi tanács ezt kifogásolta, nem ugyan a név miatt, de azért, mivel az új utcák elnevezése a közgyűlés hatáskörébe tartozik. Nem soká maradt azonban új utca névtelenül. *Köszeghy* József városi főmérnök indítványt adott be Nagyvárad város tanácsához, hogy az új utcát hivatalosan Jókai-utczának nevezzék el s a jelző táblákat készítesse el a város.

* Nyugdíjbizottsági ülés. Nagyvárad város nyugdíjbizottsága pénteken, november hó 4-én délután 3 órakor ülést tart. Ez alkalommal kerül tárgyalásra a súlyos betegen fekvő *Szűts* Dezső városi aljegyző nyugdíjazásának kérdése is.

* A székelyhídi járásbiróság új bírója. Ő felsége Plósz Sándor m. kir. igazságügyminiszter előterjesztésére *Ulass* József székelyhídi kir. járásbirósági albirót ugyanezen járásbirósághoz járásbiróvá nevezte ki.

* Temetés. Néhai Kovács Ferencznek, városunk egykori érdemes polgárának özvegyét tegnap délután temették nagy részvét mellett. A temetési szertartást *Gabriely* Lajos piébános végezte, mely után az elhunyt hamvait a várad velencei sirkertben helyezték örök nyugalomra. Az elhunytban Kovács Kálmán és Kovács Ödön jeles mű asztalosok édes anyjukat gyászolják.

* Új ügyvédjelölt. *Rigó* Loránd jogszigorló, a helybeli ifjuságnak egyik szimpatikus tagja, kitűnő sikerrel letette az első jogtudományi szigorlatot.

* Az angol királyné és a hulli katasztrófa. Londonból jelentik, hogy a «Daily Chronicle» értesülése szerint kis hía volt, hogy a «Viktória és Albert» angol királyi jacht, amelyen maga a királyné utazott Koppenhágából vissza Angliába, szintén nem lett az orosz balti flotta gránátjainak áldozata. Ez esethez a konfliktus már ott a helyszínen egész más fordulatot vett volna. A királyné jachtját tudni-

illik a «Bedford» pánczélos hadihajó kísérte és ha az orosz flotta lő, az angol hajó királynéja védelmében szintén megszólalt volna és akkor már mindjárt ott megkezdődött volna a háború az angolok és oroszok közt. De még ettől eltekintve is, kétségtelen, hogy az esetben, ha a királyné jachtja szintén az orosz flotta tűzvonalába esett volna, a konfliktus súlyosabb természetű lett volna. Az angol királyné ugyanis visszatérőben volt. Koppenhágából. Péntek reggel akar elindulni, hogy vasárnapra már honn legyen, mert a királyné, mint minden angol, nem szeret a vasárnapi ünnepeken utban lenni és utazni. E terv szerint a királyné jachtja szombat reggel Port-Viktóriába ért volna és szombat éjjel, mikor a hulli katasztrófa történt, Medwayba ért volna, tehát éppen az orosz ágyugolyók tüze alatt kellett volna áthaladnia. Pénteken reggel, az indulás napján azonban a királyné nővére, az orosz anyaczárnó hirtelen megbetegedett és ezért a királyné kénytelen volt utazását elhalasztani és bármennyire nem akartak is, vasárnap utazott és vasárnap délután érkezett Port-Viktóriába. A királynőnek még sejtelve sem volt arról, mi történt a megelőző szombat éjjel s mily katasztrófát került ki az utazás elhalasztásával.

* Elhunyt író. Gerő Károly, az ismert színműíró hosszú betegség után alig 48 éves korában elhunyt. Halála széles rétegekben kellett igen nagy és általános részvétet. Gerő Károly már régen beteg. Körülbelül egy esztendő előtt kezdődött a baja, melyből azonban hála a gondos orvosi kezelésnek, kilábalott, de csakhamar más betegségbe esett, a melylyel szemben az orvosi tudomány tehetetlennek bizonyult. Gerő a színpadon legnagyobb sikerét a «Próbaházasság» című vígjátékával aratta, mely a Népszínházban száznál több előadást ért el és amelyet német színpadokon is nagy sikerrel adtak elő. Az eladó lány vígjáték pedig az Akadémián a Teleky-díjat nyerte. Pályadíjas műve még «A vadonban» dráma. Gerő Károly egyszersmind fáradhatlan, szorgalmas hivatalnok volt. A Budapesti Villamos Városi Vasutnak a társaság alapítása óta titkárja volt.

* Kifogott hulla. Tegnap reggel a Körös hullámai felvetették *Barth* Ferencz köz-honvéd, hadapródiskolai küldöncz hulláját. Barthos két héttel ezelőtt a Szabó-féle vendéglővel szemközt ugrott a körösbe. A rendőrség kifogta a hullát a vízből és a Sal Ferencz-utcai katonai kórházba szállította, honnan tegnap délután temették el.

* A színházi rendőrspekceziós figyelmébe. A színházi igazgatóság mostanában olyan darabokat adtak elő, amely a felső régióknak kedvez, vagy ha jönnek elő egyes olyan jelenetek, melyeket könnyen el lehetne ejteni, vagy nem annyira kiélesíteni, hogy a tömeg ne mindjárt tetszelegjen, az ilyeneket a darab rendezője leginkább szokta érvényre juttatni. Így aztán a darab menetét sokszor megakasztja a durva és sértő bírálgatás, mely mint a dörgés hangzik le felülről, az erőszakos és undorító, hogy változás, végtelen tapsok, a melyek az unalmassáig, dehogyan már a kinezásig teszik próbává a jóízű hallgatóság türelmét. Vasárnap persze tozódik a felső ház. Már ilyenkor kilép a taps és éljenzés korlátai közül és fennhangon diskurál, kiabál át egyik oldalról a másikra, sőt le a színpadra is, a szerint a mint tetszik neki egyes szereplő. Ez már nem az egyéni tetszés nyilvánítása, ez már kihágásszerű tünet, és ezt jó lenne még mielőtt egészen elfajulna valami uton-módon megakadályozni, ha mindjárt éretlen utcai tüntelők is azok a botrányos rendezavarok.

* Rafael-egylet. Német országban már több évtizede nagy eredménnyel működik a Szent Rafael-Egylet, melynek feladata a katolikus kivándorlóknak ha már visszatartani nem lehet őket utbaigazítást, felvilágosítást nyújtani s őket minden erkölcsi és anyagi veszedelemtől megvédelmezni. A Szent Rafael-Egylet e célhoz mind-azon nagyobb kikötőkben, hol a kivándorló hajóra szállanak s ahol utazásuk céljából képest a száraz-földre lépnek, bizalmi

férfiakat alkalmaz, akik a kivándorlóknak ingyenes mindennemű utbaigazítással szolgálnak. A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége, hogy ezen nagyfontosságú katolikus intézmény áldásaiban a magyarság kivándorlók is részesülhessenek, érintkezésbe lépett a Szent Rafael-Egylet, amelynek elnöksége legkészségesebben beleegyezett abba, hogy a Szent Rafael-Egylet bizalmi férfiai a magyarországi kivándorlókat is — ha ilyen ajánlati lappal ellátva, vannak — támogatásuk gondoskodásuk alá vegyék. A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége ezenkívül lehetőleg gondoskodni fog arról is, hogy a nagyobb kikötőkben a hazai nyelveket értő saját bizalmi férfiai fogadják a magyarországi vándorlókat. A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége bizalommal kéri ezeket a főtisztelendő papságot, hogy kivándorolni szándékozó híveiket e nagyfontosságú intézményre figyelmeztetni, erről őket kioktatni s őket ilyen ajánlati lapokkal ellátni sziveskedjenek. Ajánlati lapokért s minden más a kivándorlásra vonatkozó ügyben a Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetségének irodájához Budapest, IV., Molnár-utca 19.) lehet fordulni. A bizalmi férfiak névsora rajta van az ajánlati lapon. A Magyarországi bizalmi férfiak: Budapest: dr. *Gieswein* Sándor kanonok, VIII., Szentkirályi-utca 28. A Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos szövetségének irodája, Molnár-utca 11. Csacza: *Benyács* István plébános, Kalocsa: dr. *Révay* Tiber érseki titkár, Fiume: *Simhen* Albert hitoktató Casa del Capitolo Collegiató II. p.

* Hymen. *Treszka* Károly MÁV mérnök Szegeden, vasárnap délbén vezette oltárhoz a Szent-László templomban özv. báró *Gerliczy* Félixné szül. *Korniss* Lujza grófnő pártfogoltját, *Balesó* Rózsikát. Násznagyok voltak báró *Gerliczy* Ferencz és *Des Echerolles* *Kruspér* Gilbert. Az esketési szertartást dr. *Vucskó* Gyula végezte, a ki az ifju párhoz beszédet intézett.

* Megtámadott nászmenet. *Arkis* Tógyer leányát vasárnap jegyezte el *Vatana* Flóra birtiki lakos. Az eljegyzés után a násznép a völgyény falujába akarta kísérni alsólugosi menyasszonyt, de az országuton *Stye* Flóra több társával megtámadta a nászmenetet. Erre parázs verekedés keletkezett, melynek az lett a vége, hogy *Stye* Flórát agyonverték. *Stye* régebben völgyénye volt a menyasszonynak, ki később azonban hűtlen lett hozzá. Ezért akart bosszút állni a nászmeneten és hűtlen menyasszonyán.

* Szoboszló-nagyléta-vertesi h. é. vasut. A kereskedelmi miniszter *Ledniczky* Márton budapesti ügyvédnek az államvasutak Szoboszló állomásától, Hajduszovát község érintésével a debreczen—derecske—nagyléta h. é. vasut Derecske állomásig és innen folytatólag Konyár, Esztár, Pocsaj, Kismarja, Pelbárhida és Nyüved községek határain át a bihari h. é. vasutak Paptamási állomásig, valamint az államvasutak Berettyó-Ujfalu állomásától Szentpéterszeg, Gáborján, Henczida, Esztár és Pocsaj községek határain át a debreczen—derecske—nagyléta h. é. vasut Nagyléta—Vertes állomásig vezetendő 0.70 méteres keskeny nyomtávú gőzüzemű h. é. vasutvonatra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta. Így megyénk vasuthálózata a közeljövőben gazdagodik — egy lassandöcögő gőzüzemű víználissal. Ma már nem kellene ilyenekre engedélyt adni. Tessék egyenesen motoros közlekedésre berendezni.

* Titokzatos hulla. Brátka mellett egy hullát fogtak ki a körösbe. A vizsgálat során kiderült az az elhaltot valaki előbb agyonütötte és csak aztán dobták a vízbe. A csendőrség nyomoz a gyilkos után.

* Lopások. *Gyenge* Margit Teleki utca 447 szám alatti zárós kamarájából tegnapelőtt két libát loptak. A tolvajt *Habinek* Ignác és

Zajka József csavargók személyében elfogta a rendőrség. Lezárták őket. — Müller György posta főtiszt Kálvária utca 44 sz. a zárós kamarájából tegnap virradóra nyolcvan korona értékű fehérneműt loptak el. Nyomozás folyamatban. — Lax Mór ügynök tegnap este a Gözbajó vendéglőben bálon volt. Az élénk forgalomban azután elemelték a télikabátját. A tolvajt tegnap elfogta a rendőrség Papp Imréné csavargó napszámos asszony személyében. Kínálta a kabát is megkerült. Lezártatt. — Lövy Dávid déligyümölcs kereskedő Magyar utca 12 sz. a lakásából tegnap egy vasfazékban lévő két ruczát ellopott Fehér János csavargó. A rendőrség elfogta és lezárta. — Weinberger Adolfné Liliom utca 96 sz. a lakásából Pakulár Maria és Páska Mari cselédleányok gyümölcsöt loptak. A tetten ért tolvajok ellen a rendőrség folyamatba tette az eljárást.

* **Halálozás.** Egy köztisztviselőben állott derék öreg ur: Unger Frigyes ny. postafőtiszt elhunytáról mely részvétellel értesülünk. Az elhunyt hosszú ideig működött a nagyváradi posta- és távirtda igazgatóságnál, mint főpénztárnok. Temetése ma, november 1-én lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Alulírottak mely fájdalommal tudatjuk fejlethetetlen jó atyánk, illetve nagyatyja és déd- atyának Unger Frigyes Ernő m. kir. posta- és távirtda-igazgatósági ny. főtiszt és főpénztárnoknak hosszas és kínos betegség után október hó 30-án 76 éves korában, délután 5 órakor történt gyászos elhunytát, temetése november hó 1-én délután leend az ágost. hitv. ev. egyház szertartása szerint, Olasz, Teglavető utca 26—960. sz. háztól, mely végtisztességtételre rokoni, tisztársait és ismerőseit tisztelettel meghívjuk. Kelt Nagyváradon, 1904. október hó 30-án. Aldás és béke poráival Gyermek: Unger Aurél, Unger Gyula, Unger Ilona, Unger Jolánka. Meryei Csája Luiza, férj Unger Aurélné, Entress Riza férj Unger Gyuláné. Dédunokája: Acs Jolánka, Unokái: Unger Jolánka férj. Acs Sándorné, Unger Anna, Unger Olga, Unger Ernő, Unger Józsa.

* **Meggyilkolt gazda.** Péterszeg községben tegnap halva találták Tornya József jó módú gazda embert. Testén küllerőszak nyomai láthatók. A meggyilkolt ember rablók áldozata lett, mert a pénztárcájára hiányzik. A csendőrség szélöskörü nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére.

Találtak egy erszényt némi pénztartalommal. Átvehető Gerő Armin Főkapitány Urnál.

AZ ÚJONNAN ÁTALAKITOTT

és megnagyobbított áruházamban
Egy pár női (kalucsni) sár cipő
2 kor. 40 fill.
Egy pár finom férfi sár cipő
dupla kéreg és dupla talppal
4 koronaért

— egyedül —

REICHARD áruháza
czégnél Fútczán kapható.
Ugyanott raktáron vannak
már a legdivatosabb
őszli és téli KALAPOK,
eredeti AMERIKAI CZIPÓK, téli
KESZTYŰK, alsó ruhák és férfi
FEHÉRNEMŰEK
melyek szintén legolcsóbb
árban árusítottak.

REICHARD-áruháza
Fő-utca.

x **Ritka kedvező alkalom** kínálkozik most tisztelt olvasóinknak, kézműáru szükségleteit beszerezni. A közkeveltségnek örvendő s általános szolidaritásról s jó és finom áruiról elismert *Wallerstein Fülöp és fiai czég* más vállalat miatt hatóságilag engedélyezett végeladást csinál, s az egész raktár készletét, gyári áron alól kiárúsítja. Saját érdekében felhívjuk ez uton is t. olvasóink figyelmét erre a ritka kedvező alkalomra.

x **Aki elegáns** és jó cipőt, kalapot, fehérneműt, kesztyűt, harisnyát *meglehető olcsón akar venni*, forduljon bizalommal a *Fabry Testvérek czéghez* Fő-utca, hol minden cikkben óriási dus választéket talál.

x **Sírkoszorúk** legszebb kivitelben nagy választékban, a legolcsóbban beszerezhetők *Cziller Imre* áruházában Olasz fő-utca; fiók üzlet Szt-László-tér. 911.

x **Meghívó.** Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy hétfőn azaz 31-én este a Körözs-utczán Szabó Gyula éttermében tartandó nemzetközi *Dal-estélyt* tartok, változatos, komikus és bohózatos műsorral. Sidor Carlo az ugynevezett 20 nyelvű dalnok, ki 14 nyelvet beszél és énekel, u. m. magyar, német, francia, olasz, spanyol, román, szerb, görög, török, latin, arab, bulgár, héber, targin, cinezár és cigányul, aki mindennél bámulatos sikert aratott. Hasbeszélés, mikus imitátor stb. Ezen érdekes estélyen a n. é. közönség jól fog mulatni. Különösen figyelemre méltó: Eredeti Kátsa cigány József főherczeg által kitüntetve. Sulamith eredeti dal-egyveleg. Nevettető bohózatok. Szolid családi műsor. Gyermekek kíséret nélkül nem bocsátatnak be. Kezdele 9 órakor. Bemenet szabad. Számos látogatásért esedezem, kiváló tisztelettel Bezael Ignórus igazgató. Finom ételekről és italokról gondoskodva van.

x **Koszorúk özöne.** A közeledő halottak napja alkalmából el vannak árasztva a kereskedések szebbnél-szebb koszorúkkal. Különösen kiválók e tekintetben *Farkas József* nagyváradi jóhírnevű műkertész fútczái virágkereskedése és óriási, általán dicsért kertészeti telepe. A legjobb élővirág-, babér-, pálma-koszorúk, remek művirág koszorúk egész özöne áll a közönség rendelkezésére, meglehető olcsó árakon.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: d. u. Molnár és gyermeke. Este Az ember tragédiája.

Szerda: Az ember tragédiája.

Csütörtök: Gésák.

Péntek: Dumanau apó és fia utazása. Operett.

Szombat: Dumanau apó és fia utazása.

Vasárnap: d. u. Vándorlegény. Este: Drótos tót.

Egyenlőség. A tavalyi pomnás Egyenlőség előadások után kissé féltettük a darab sorsát az idén, de szerencsére ok nélkül. A társult a tavalyi veszteséget most már javarészen kipótolta, sőt egyben-másban előnyben is vagyunk a múlt idény fölött.

Az Egyenlőség előadása is azt a nézetet erősítette meg. A két főszereplő közül *Klenovits* Crichtonja nem volt ugyan egyenértékű Keszlerével, amennyiben Klenovits az érzelmeknek nem rendelkezik a teljes skálája fölött s kissé még most is monoton; alakítása azért tisztas sikert ért jelentett. *Szerémi* Gizella Miss Maryje egészen megfelelt a kívánalmaknak s mindvégig igaz élvezetet szerzett. *Tihanyi* (Lord Loam) sok komoly igyekezetet árult el, csak kissé gyors tempóban játszott s hiányzott játékból Szathmáry megnyerő közvetlensége. *Rédei* (Ernest) határozott nyereség, *Baracsi*

Rózsika pedig kedves megjelenésével, ügyességével megint sikerrel lépett fel. Az egész előadás benyomása általában kedvező volt az új társulatra, a mihez nagyban hozzájárult a régi szereplők sikeres igyekezeté. —r.

Sárga csikó. Mondják, hogy a váradi közönség méltó és fejlett aesthetikai érteke van. Részletezve ezen tulajdonságot, maradjunk csak a színpártoláznál. A színészek alakító képességét és más művészi kvalitásait a maga kellő értékében tudja megbecsülni és ez az oka, hogy színpadunkon mindig elsőrangú tehetségek játszottak és gyönyörködtettek bennünket, míg csak a főváros el nem vitte őket.

Sajnos, hogy csak játszottak. A váradi színpadnak már nem az a hivatása, hogy a fővárosnak Somlókat, Bálókat, Delliket, Balasákat, Rózsahegyieket, Székelyeket stb. adjon, hanem megfordítva, hogy az onnan kikerült színi növendékeknek, mintegy tovább képző tantolyamul szolgáljon.

Hiszen nagyon szomorú volna, ha nem volnának olyan erősségei, mint Szerémi, Vlasák, Tóth Elek, Kovács Mariska, aztán Bognár, Krasznay, Horváth, T. Pogány, a kik ha felépnek, mégis értékeset produkálnak; de alapjában véve bizony nem büszkélkedhetünk úgy, mint eddig a társulatunkkal.

Az igazgatóság nem ment abba bele, hogy helyi szerzők számára 5 estét biztosítson, gondolván előre a kétes sikerre. De ha ennyire óvatos a darabokkal szemben, miért nem marad meg ez a szokása az előadókkal szemben. Hej de ráférne még itt ugyancsak az óvatosság. Különösen az új és újabb tagok azon részére, kik már az eddigi kritikákból ismeretesek.

Mert mint halljuk Somogyi magyar cziklust akar rendezni olyanképen, hogy minden egyes alkalomkor a darab szerzője is lejönne, a ki előadás előtt konferencia formában az ő egyéni momentumát ismertetné, amelyek közt darabját létrehozta. Mit gondol örülni fog-e az a szerző, ha darabját olyan előadásban látja színi hozni, a melyet kevésbé hivatásos színészek és tulnyomó részben műkedvelők adtak elő?

Hogy miért a »Sárga csikó« czime alatt keserem el ezeket a dolgokat?

Mert most vasárnap lépett fel ebben a darabban *Cseh* Ferencz, akit az igazgatóság, mint tenoristát szerződtetni akar. (He.)

Két előadás a Szigligeti színházban. Ma november 1-én két előadás lesz a Szigligeti színházban, délután 3 órakor félhelyárak mellett színi kerül; Molnár és gyermeke dráma, este rendes helyárak mellett az ember tragédiája.

Az ember tragédiája Madách remekművét holnap szerdán megismétlik a Szigligeti színházban.

Dumann apó és fia utazása. A színház igazgatója a héten feleleveníti Dumann apó és fia utazása című gyönyörű zenéjű régi operettet a mely most már újdonság számban megy.

MULATSÁG.

A ref. egyházi énekkar dalestélye. Sikerült estélyt rendezett a ref. énekkar vasárnap a Fekete Sasban. A tágas terem zsúfolásig megtelt közönséggel. A dalestély programja gyönyörűen volt összeválogatva. Igen szép volt *Bereczky* Lajos és *Oláh* Irénke páros jelenete. Az ökölnyi *Fekete* Feri czimbalomjátékát hosszantartó tapssal honorálta a közönség. Gyönyörű pontja volt az estnek *Mezey* Gyula tárogató szólója. Különösen kurucz dalai tetszettek, melyeket meg is kellett ismételnie. Lélekemelő volt «A magyar dal», a melyet a tavalyi szezonban a Szigligeti-Színházban többször adtak. A költő szerepét *Várad* István kreálta nagy tetszést aratva. Alakításához, gyönyörű hangjához méltó volt *Mazalik* Nándor zongora játéka. Impozáns volt a «magyar dal» vége, amikor a közönség fölállva együtt énc-

kelte a karral a Szózatot. A közönség kihívásának engedve Várady István Szóke L. «kettős bánat» cz. kedves kis költeményét szavalta el. És végül ki kell emelnünk az énekkart. Minden egyes énekszám nagyon szépen sikerült. Különösen ki kell emelnünk az «Isten veled hazám» s «Oh Tihanynak riadó leánya» kezdetű darabokat az utóbbi visszhang kísérettel különösen nagy tetszést aratott. A dalestély végén Gerencsér József kántort, az énekkar buzgó vezetőjét, az énekkar tagjai egy gyönyörű szép arany lanttal tiszteltek meg. Hangverseny után tánczra kerekedtek, s a multság a késő reggeli órákig tartott.

Igazságszolgáltatás.

Terrakotta gyár és szobrász műterem Nagyváradon.

Alig pár napja, hogy az igazság-szolgáltatás csarnokában lejátszódott a becsület tragédiája.

A bűnükért vezeklésre ítélt rabok elítélését messze földre elvitte a villamos szikra. El egészen a francziák fővárosáig: Párisba, hol egy becsületes, szorgalmas művész ember kezéből kiragadta a vésőt a lesújtó hir. Fadrusz, a nagy mester legkitünőbb volt tanítványa, testvére a két rablógylkosnak, fia egy megalázott öreg párnak, a kiket most már neki kell majd eltartania.

A színes álmokat szövő művészlelkében fellobbant a kötelesség érzet ott hagyta a nagy jövőt kecségetető párisi művésztanyát és eljött Nagyváradra, hogy szüleinek segítségére legyen, hogy a még iskolába járó kis testvéreit tovább tudja iskoláztatni.

Neve már nem az, ami volt, de tehetsége és becsületessége a régi, mit tőle nem képes senki elrabolni a világon.

Plakett szobrai, melyek Láng József kirakatában kivannak állítva, beszélő dicséretei tehetségének.

Zádori Géza Nagyváradon akar letelepüdni. Összekuporgatott pénzéből egy terrakotta gyárat állít föl városunkban, szobrász műteremmel egybekötve. A gyár technikai vezetője egy gépészmérnök lesz, kivel társ a sorsüldözött művész.

Ha a becsületesség, szorgalom és tisztességes munka a főcéljuk, megérdemlik a magyarközönség pártolását.

Báró Wallburg Ernő bűnpöre.

Budapest, 1904. okt. 31.

A budapesti büntető törvényszék ma délelőtt nagy érdeklődés mellett folytatta báró Wallburg Ernő okirathamisítási bűnpörét. Dr Doleschall Alfréd elnök mindenekelőtt megkérdezte Walburgot, hogy mi a megjegyzése a Staudinger vallomására. A vádlott kijelenti, hogy Staudinger, aki most már nem igen akar visszaemlékezni a történetekre, nem őszinte ember, vallomását nem is lehet komolyan venni, mert hiszen hozzá levelet írt, a melyben kijelenti, hogy mindent úgy fog előadni, amint azt az Udvar kívánja tőle, mert a vallomását megfizették. A törvényszék nem is eskette meg Staudingert, mert ebben az ügyben személyesen érdekelve volt, amennyiben ugyanezen büncselekmény miatt a gráci országos törvényszék jogerősen négy hónapi börtönre ítélte és Staudinger ezt a büntetést már el is szenvedte.

A bíróság ezután dr Gaszner Béla budapesti királyi közjegyzőt hallgatta ki. Dr Gaszner Béla az elnök kérdésére elmondja, hogy báró Walburg eljött hozzá Staudingerrel együtt elmondta, hogy ő Ernő főherceg Skublits Laurával kötött morganatikus házasság folytán

nem természetes, hanem törvényes leszármazottja néhai Ernő főhercegnek és örökösödési igényeit érvényesíteni óhajtja.

Nehogy pedig Gaszner csak egy pillanatra is arra gondoljon, hogy közönséges szédelőgökökkel áll szemben, határozottan kijelentette, hogy állításának valóságát bizonyítani is képes és az okiratokat, amelyekkel bizonyíthat a közjegyző rendelkezésére bocsátja.

Az elnök: És miféle bizonyítékot adott át önnek?

Gaszner: Átadta nekem az anyakönyvnek azt a két lapját, amelyből kitűnik, hogy Ernő főherceg 1858-ban morganatikus házasságra lép Skublits Laurával. Ezenkívül rendelkezésemre bocsátotta Samojeznek azt a nyilatkozatát, melyben igazolja, hogy a házasságot az ő bátyja, Samojez kanonok kötötte meg.

— Miért fordult önköz Wallburg?

— Kért, hogy legyenek segítségére örökösödési igényeinek érvényesítésénél.

— Tanu ur aztán vállalkozott is erre?

Mielőtt ezt megtettem, mondtam, hogy beszerezem azt információkat.

— És ezt meg is tette?

— Már másnap hozzáálltam. Érintkezésbe léptem a főudvarmesteri hivattal, a legfőbb családi törvényszék elnökének, akivel többször összejöttem, és aki irodámban is felkeresett, rendelkezésére bocsátottam az okiratokat, arra számítva, hogy; ha azok nem valódiak, akkor nem nekem adják vis za, hanem a királyi ügyészséghez juttatják, mint bűnjelket. Három nap mulva azonban visszakaptam az okmányokat, amelyeket tehát akkor valódiaknak ismeretek föl.

— A vádlott azt mondja, hogy ön ekkor kijelentette, hogy a főudvarmesteri hivatal is elismeri, hogy a házasság törvényes volt.

— És csakugyan azt mondtam neki ha nem is ilyen határozott alakban,

— En mi történt aztán?

— Megkezdődtek a tárgyalások. Többször összejöttünk, sőt felszólítottak, hogy nyilatkozzam, a felem milyen végkielégítésre reflektál. E felhívásra terjedelmes beadványban feleltem. Az összeget nagynak találták és később a tárgyalások megszűntek.

— És az okmányok?

— Azok később a bíróság kezébe kerültek. Kijelentem azonban, hogy én az okiratokat az utolsó pillanatig valódiaknak és a házasságot törvényesnek tartottam.

— Mennyi volt az az összeg, amit báró Wallburg Ernő követelt?

— 350.000 korona,

Még néhány lényegtelen kérdésre felelt meg a tanu, azután megeskették a vallomására.

Gaszner után az irásszakértők következtek. Ezeknek a véleménye már nem olyan kedvező vádlottra nézve, mint Gaszner vallomása, mert a Zubriczky József hites irásszakértő által előterjesztett vélemény szerint az okmányok nem valódiak, hanem igen ügyes hamisítások.

A pörbeszédre délután, itélethozatalra pedig csak az esteli órákban kerül a sor.

Az ügyben holnap délben 12 órakor hirdetik ki az ítéletet.

TÁVIRATOK.

Tisza és Tallián Bécsben.

Bécs, okt. 31 Gróf Tisza István miniszterelnök és Tallián földmívelésügyi miniszter tegnap este Budapestre visszautaztak.

Apponyi a hágai békebiróság orosz megbizottja.

Budapest, okt. 31. (Saját tud. táv.) Londoni távirat szerint az oroszok a hágai békebiróságba a maguk részéről Gróf Apponyi Albertet is befoglalják választani. Az oroszok rendkívül rokonszenvel viseltetnek a kiváló magyar politikus iránt.

Elfogott ékszer tolvajok.

Budapest, okt. 31. (Saj. tud. táv.)

A brémai rendőrség értesítette a budapesti rendőrfőkapitányságot, hogy a szökésben levő főpostai ékszertolvajokat *Imrédinét* és *Pap Ferenczet* elfogták. Mivel azonban csak pénzt találtak náluk ismét szabadlábra helyezték őket. A fővárosi rendőrség táviratilag kérte a tolvajok újbóli letartóztatását.

Nagy botrány a spanyol képviselőházban.

Budapest, október 31. (Saj. tud. táv.)

Madridból táviratozzák, hogy ott ma délelőtt óriási botrány volt a képviselőházban egy benyújtott törvényjavaslatért. Az ellenzék először szóval szidta a kormánypartot, de később tetlegességre került a sor. Egy újságíró neki rontott a miniszterelnöknek, hogy fölpofozza, de megakadályozták tetteben. Az ellenzék erre óriási lármát csapott és megrohanták az elnököt, hogy megverjék. Az elnöknek szánt ütéseket a jegyzők fogták fel. A levegőben tinta tartók röptek. A verekedés egy félóraig tartott. Sok képviselőnek botokkal verték ki fogát. Mindenikükről letépték a ruhát. A rendőrség kiűritette a karzatot, mert onnan biztatták az ellenzékét tetlegességre.

A háborúhoz.

Japán támadás.

Budapest, okt. 31. (Saj. tud. táv.)

A japánok Juinguninál agyuzni kezdtek az ellenségre. Az oroszok puskatüzzel feleltek. Később mindkét részről csak puskákból löttek.

Stössel távirata.

Budapest, október 31. (Saj. tud. táv.)

Stössel tábornok táviratot intézett a csárhoz, melyben jelenti, hogy a japánok erősen ostromolják Port-Arturt. A japánok futóárkokban közelednek az erődítményekhez. Az ellenség bombázásai már teljesen tönkretették a külső erődítményeket és a várost. Táviratának végén a csár és czárné áldását kéri hadseregére.

Nagy támadás.

Budapest, okt. 31. (Saját tud. táv.)

Port-Arthur mellett ma nagy csata fejlődött ki egy hirtelen harcából. Mindkét fél vitélkül küzd.

Kuropatkin tervei.

Budapest, okt. 31. (Saját tud. táv.)

Mióta Kuropatkin tábornokot a csár az orosz hadak legfőbb vezérévé nevezte ki azóta a tábornok új haditervekkel foglalkozik, hogy megváltoztassa az eddigbe nem vált taktikát.

Oyama jelentése.

Budapest, október 31. (Saját tud. táv.)

Oyama tábornok jelentése szerint a japánokat Mukden mellett megtámadták az oroszok. A japánok vissza verték a támadást. Az ellenség a japán előőrsöket is megtámadta Vautaisainnál is volt ütközet, mely a japánok győzelmével végződött.

Adóemelés a japánoknál.

Budapest, okt. 31. (Saját tud. táv.)
A „Times” szerint a japán pénzarisztokraták elhatározták, hogy tőlük telhetőleg hozzájárulnak a háború költségeihez. A japánok mintegy 270 millió rubelt tudnak előteremteni. 55 milliót a rendes adófeltevésekből, 90 milliót az új hadi adó emeléséből. Ehhez az összeghez még hozzáveendő az adakozások és más emelt adók s így ez 270 milliót tesz ki.

NYILTÉR.

Zala Ferencz és Társa
magnagyobbított áruházában
Főutca és Bémertér.

Legnagyobb választék:
a legújabb uri **kalapok,**
czipők és fehér-
neműekben, folytonos
ujdonságok **nyakkendők**
és sportcikkben.
LOVACRIN
mesés hatású hajnövesztőszer
főraktára.

Őszi idényre!

Női és férfi **LISSÉ CZIPŐK** már 9 kor-ért is kaphatók.

A világhírű **KOBRAK-fele budapesti kézimunka és Amerikai czipő-ujdonságok nagy raktára!**

Kitűnő minőségű női-, férfi-, és gyermek, CZIPŐK óriási választékban

feltűnő olcsó árak mellett **csak**

Aranyi Albert

czipőáruházában szerezhetők be
Nagyvárad, **Fő-utca** (Oláry mellett.)

Kérem a pontos címre figyelni

Kitűnő minőségű férfi és fiú **CSIZMÁK** óriási választékban.

Telefonszám **512.**

Bumbera Imre
polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár”-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség Főtisztelendő papság becses tudására bízni, hogy a **legújabb divatu és a legjobb minőségű őszi és téli** szöveim raktáron vannak, melyekből a legújabb és lelegeusabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Külsőre felhívom a Főtisztelendő papság

figyelmét **sima, fekete** árúimra, melyekből nagy raktári tartók a **Főtisztelendő papság részére.** Állandóan nagy választék **reverenda czimáda és egyházi kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedül raktára a mai idény legszebb és lelegeusabb **hit, remény, szeretet övének** (can ulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy élvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől a férfiak a jövőben sem tozok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelttel:

Bumbera Imre,

65

polgári- és papiszabó.

REGÉNYCSARNOK.

Egy kis hazugsáért.

Németből: **Nelly.**

5

A férfi halvány lett nem tudtak ellenmondani, anyám pedig ájultan rogyott a földre. Iszonyu érzés töltött el, bennünket, mikor aztán szegény atyámat holtan haza hozták. Bent az erdőmélyén egy sziklahasadékban találták meg, egy golyóval szívében. Hogy mi történt itt vele, mi okozta halálát, azt nem tudja, nem látta senkisé, az erdő nem árulta el titkát sohasem. Abban a gyászos órában engem annak a tudata bántott legjobban, hogy az az utolsó szó a mit ebben az életben drága atyámnak adtam, hazugság volt, mely ki tudja, talán épen oka is volt halálának. Valósággal megtörtén éreztem magam e gondolat sulya alatt. Azon a hosszú, sötét éjszakán, a mit atyám holt teste mellett töltöttem el, míg anyám a másik szobában néhez lázbetegesen feküdt, akkor megfogadtam a jó Istennek erős, szent esküvéllel, hogy soha többet nem fogok nem igazat mondani, még ha életembe kerülne is. És hála Istennek — fejezte be máter Angelika — elbeszélését, — e fogadalmamat Isten segítségével megis tartottam mind ez ideig.

Pár pillanatra néma csend lett a szobában e szavakra. Edit szemében könyek csillogtak. Lassan leereszkedett ülő helyéről, s letérdelt a szeretett máter mellé, kezét csókokkal illetve hálisan mondta: »köszönöm!« Azután lelkesen még ezt tette hozzá; — Hígyje el anyám, tudom méltányolni mit tett ön ma nekem. Én is megígérem most ünnepélyesen a jó Istennek és önnek, hogy tudva soha sem fog ajkam hazugszóra nyílni. Segítsen az ég kegyelme engem is, hogy ezt az ígéretemet erős legyek mindig megtartani!

— Isten áldja meg, kedves gyermekem! — mondá máter Angelika. Felemelkedett, s egy pillanatra mintegy áldólag emelte kezeit Edit barna fűrtel fölé, azután nesztelen elhagyta a szobát. A jó máter olynugodt volt, mert a mit Hohenstein Edit megígért, azt megis fogja tartani.

II.

Az a pár hét, ami még a nagy szünidőig hátra volt, csakhamar eltelt. Szorgalmasan készülgettek a vizsgára, melyet mindig nagyszámú előkelő közönség látogatott meg. Ezek a vizsgák mindig igazolták, hogy tudományos oldalról is sokat adnak itt a nőnedékek kiképzésére. A vizsgák után még egy nagy kirándulást tettek a közeli Alpokba, amelyek a Genfi tóhoz olyan csodaszép keretet adnak. Ezzel aztán elérkezett az a nap is, amelyen bucsut kellett mondani a fiatalság édes otthonának. A nőnedékek közül többen, még a nagy szünidő múltán visszajönnek; a fiatal lányok egyrésze azonban bucsuzik az örök elválás e kedves helyektől, az első leány évek játszótársnőitől, a kikhez ilyenkor lehet azt csak igazán érezni-annyi szeretettel voltak fűzve. De válás magától a kedves tanítónőtől is. Nehezen esett ez mind-

egyiknek, szemük, akármilyen vidáman csillog is különben megkönyezte ezt a válást. De nem 16 meg 18 éves leányszív dobogna keblükben, ha az édes és fájó emlékek mindjárt össze nem vegyülnének, s nem örömmel mennének neki az előttük most feltáruuló ismeretlen életnek. Soknak olyan rózsaszínben tünt fel a világ annyi édes reményre jogosított. Most már csakugyan megnyílnak azok az arany kapuk, a melyek mögött annak a sok édes boldogságnak lakozni kell, melylyel fiatal képzeletük olyan sokszor játszadozott.

Hohenstein Edit sem fog többé vissza térni sohasem. Egon gróf már a bucsuzást megelőző estén megérkezett, s minden követelésnek, amit hugával szemben támaszthattak, a legnagyobb bőkezűséggel tett eleget.

Legmelegebben fejezte ki köszönetét a kedves tanítónőknek. Azt az értékes zongorát pedig, amit fél éve vett Editnek, az intézetnek ajándékozta, mert a mint mosolyogva, megjegyezte otthon már egy más várakozik a kis nővér művészi kezeire.

Edit bucsut vett a ház minden lakójától. Nagyon észrevehető volt mindenkin, a kívül ismeretsége volt, hogy nehezükre esik a fiatal comtesstől elválni. MáterAngelika emlékül egy kis papírba göngyölt tárgyat adott neki, s áldásával bocsátotta el magától. Testvére mellett a gyorsvonat egyik salon-kocsijában foglalt helyet. A vonat kivitte a szép alpesi vidékről messzire, s Edit úgy érezte, mintha fiatal gondtalan életének egy része tűnnék el vele, s új életet kellene kezdenie, komolyabban, ahol több kötelesség várakozik reá, sőt több tövis is mint amit eddig ismert. Majdnem nehéz érzelmek vették hatalmukba szívet, mert a vágy is feléledt benne az elhagyott, kedves helyek után. Hogy ezektől a gondolatoktól megszabaduljon máterAngelika ajándéka után nyult. Egy kedves kis könyvecske volt ez: Krisztus követése. Az első lapon tanítónője finom vonásaira ismert, aki e bevezető sorokat írta oda:

— Ha csendes elmélkedésemben az után a szó után kutatok, a melyik szívemnek minden más szónál kedvesebb legyen, úgy visszahangozzék benne, mint egy jobb világból jövő köszöntés, akkor ezt a menygyei fenséges szót találok: *áldozat*. Ehhez értékre hasonlót nem ismerek.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

M. K. Feltámadunk! . . . című verse nem közölhető.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, okt. 30.

Buza okt. — — — —	10.30
Buza ápr.-re — — — —	10.17
Rozs okt.-re — — — —	9.92
Tengeri májusra 1905. — —	7.40
Zab okt. re — — — —	7.35
Repeze aug.-ra — — — —	11.30

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1904. okt. 30.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	119.
Magyar koronajárdék 4%	— — —	.98
Magyar koronajárdék 3½%	— — —	88.75
Magyar földterhelmentesítési kötvény 4%	— — —	98.25
Horvát-szlavon földterhelmentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyeresémi sorjegy-kölcsön	— — —	210.50
Tízszáz. és szegedi sorjegy-kölcsön	— — —	162.59
Osztrák járadék papírban	— — —	99.50
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	119.50
D-zsák korona járadék	— — —	99.75
1860. eszt. államsorjegyek	— — —	155.—

Osztrák magyar bankrészvény	— — —	1630.—
Magyar hitelbank részvény	— — —	781.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	672.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	668.85
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.04
Német hirodalmi márka	— — —	117.55
London vista	— — —	29.17
Páris vista	— — —	95.35
20 márkás arany	— — —	23.50

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Csak kérjen
GLOBUS
tisztító kivonatot
mint az alant lévő rajz

883

883

mivel számos értéktelen utánzat lesz ajánlva
Fritz Schulz jun.
Actiengesellschaft
Leipzig u. Eger.

A t. gazdaközönség figyelmébe!

Tisztelettel hozzuk tudomására, hogy hazai

gácsi pokrócz

gyártmányaink egyedüli eladásával Biharmegye számára:

Spitzer Testvérek nagyváradai cég van megbizva.

Midőn a t. gazdaközönség figyelmét e páratlanul jó tartósságu hazai pokróczokra felhívjuk, figyelmeztetni bátorkodunk, hogy

valódi gácsi pokrócz

másnál Biharmegyében nem kapható. Szavatosságot tehát csak a nevezett cégénél vásárolt pokróczokért vállalunk.

Az árak ugyanoly olcsók, mint budapesti főraktárunkban.

Gács. 1904. okt. 13.

Tisztelettel

Gácsi gyapjuszövet és posztógyár Szőnyegekben csak practicus tartós jó minőségűek.
Lópokróczok darabja 1 forinttól kezdve.

FŐ-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-kávéházzal szemben.

főüzlet:
Zöldfa kávéházzal
szemben**Szabó Testvérek**fióküzlet:
Zöldfa sörösarnok
mellett

rőfös és női divat áruháza Nagyvárad Zöldfa utca

Nagy választék valódi cosztüm kelmékben Czirbelinek női posztók, cheviottok, ruha es blouse selymek velour és legfinomabb czérna barchettekben.

Költözködési idényre:

Függönyök, szőnyegek, ág-garniturák s házilag készített paplanok és madraczok feltűnő olcsó árakban.

FIÓK-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-sörösarnok mellett.

Új divatáru üzet!

Új divatáru üzet!

Az igazság lángja a tény.

A frázis csak — füst.

Ezt az elvet vallva nyitom meg

november hó elején Szt.-László-téren

Heldas templom mellett

RŐFÖS-, DIVAT- és RÖVIDÁRU-ÜZLEFEMET, melyben ugy a nagyváradai, mint a vidéki vevőközönség igényeinek — melyet az itteni piacon eltöltött 12 évi működésem alatt teljesen kiismertem — **csakis jobb minőségű és minden jobb izlésnek megfelelő elsőrendű ARURAKTART rendezek be.** — Szerény kiadásaim folytán azon belyzetben vagyok, hogy áruimat minden versenyt kizáró árban adhatom.

Amint eddig is, ezután még fokozottab buzgalommal fogok arra törekedni, hogy t. vevőim és ismerőseim eddigi bizalmát továbbra is kiérdemeljem és igényeit a lehető leglelküismeretesebben és legpontosabban kielégítem.

Magamot a t. közönség szíves jóindulatába ajánlva és b. látogatását kérve, maradtam

924.

kiváló tisztelettel:

KLEIN MENYHÉRT.**Az árak minden versenyen felül.**

Csakis jobb minőségű árak.

Figyelmes kiszolgálás.

HOFFER BERTALAN PAPLANGYÁRA.

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca, Adorján ház.

Mint hogy más vállalat miatt

paplangyáramat felosztatom,

a raktáron levő összes **KÉSZ PAPLANOK**, Cachmir kelmék, szines glottok, schiffonok, maradék kelmék stb, minden elfogadható áron elárusíttatnak.

Berendezés és gépek olcsón eladó. **HOFFER BERTALAN**

Helyiség átadó.

paplangyára

Szilágyi Dezső-utca, (Adorján ház).

„Nagyváradai Hitelbank”

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamattal és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogköcsönöket nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Köcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg köcségi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású köcsönöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5°-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámító váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

739

Hatóságilag

engedélyezett

végeladás!

Más vállalat miatt helybeli

kézmű-, divatáru- és confectionó-

(kész női- és gyermek-felöltők) üzletünket

felosztatjuk s az árukat készpénz fizetés mellett gyári áron alul kiárusítjuk.

Tisztelettel

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI

Bémer-tér, színházzal szemben.

Berendezés eladó.

Üzlethelyiség kiadó.

Jobb lábbelinek

chevraux, boxcalf, borjubőr stbből elismert
legjobb tisztítószer

GLOBIN

mert minden nehézség nélkül **pompás fény**
éretik el.

Konserválja és **bőrt puhává** teszi.
Egyszerű kezelés. Kapható a legtöbb üzletben

Fritz Schulz jun.,
Akt.-Ges Eger i. B., Leipzig.

Eladó gázmotor.

Egy jókarban levő, jelenleg is
működő 2 lóerejű

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Hirdetések

jutányos áron fel
vétetnek

a

„TISZÁNTUL”

kiadóhivatalában

Ö cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.
A polgári jótékony célokra szánt

XXXVI-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.435
nyereményt tartalmaz készpénzben 512.980 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójozvedék kezkesedik.

A huzas visszavonhatlanul 1904. évi december hó 15-en fog megtartatni.

Egy sorsjeggynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a.
továbbá a lottójozvedékben, dol. ánytársaságokban, adó-, posta-, táviráda és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb.
kaphatók. Ján.tervek sorsjeggyek részére ingyen adtnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójozvedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

Hirdetések felvétetnek

a legjutányosabb árban e lap

kiadóhivatalában.

Gaedicke szerencséseje óriási!

Tizenöt millió korona nyereményt fizettem ki rövid időn belül, közte következő főnyeremenőket:

A nagy jutalmat **600.000** korona értékben **62551** számra

400000	kor. 11119 számra	60000	kor. 97263 számra	60000	kor. 78863 számra
400000	» 28916 »	30000	» 38691 »	60000	» 82528 »
400000	» 33464 »	100000	» 42758 »	30000	» 6920 »
70000	» 60912 »	100000	» 49878 »	30000	» 90964 »
60000	» 17357 »	100000	» 87991 »		

A XV. m. kir. szab. osztálysorsjátékban ujbol **110.000** sorsjegy **55.000** nyereménnyel sorsoltak ki,
közte az esetleges

Egy millió korona értékű főnyeremény.

Minden második sorsjegy nyer.

Az I. osztály huzása már **1904. november 24-én és 25-én.**

Sorsjegy-árak :

Egész	fél	negyed	nyolczad
12.—	6.—	3.—	1.50 korona.

A sorsjegyek szétküldése előzetes fizetés vagg utánvét ellenében történik. — Hivatalos tervek ingyen — Posta-
befizetési lapok az összegek postadíjmentes beküldésére díjtalanul állnak ügyfeleim rendelkezésére — A meg-
rendeléseket lehetőleg azonnal kérem.

GAEDICKE A. Magyarország legnagyobb
szerencse-gyűjtője. Budapest, Kossuth-Lajos-utca 11.

Szenzációs olcsóság!

Verseny nélkül

ajánlja a **Kovács L. Társa divatru czég** Nagyvárad, Zöldfa-utca elején a következő cikkekét:

1 Berliner schal selymezett	15 kr.	1 Szörme boa (Luezia)	57 kr.
1 mtr. Tennis flanel	12 1/2 »	1 mtr. Posztó, koczkás	23 1/2 »
1 » Gráci london	39 »	1 » Angol london	41 »
1 » Himalája szövet	57 »	1 » Harana ezibelin	66 »
1 » Bársony parchet	23 »	1 » Atlas parchet	33 »
1 » Mintás bársony	76 »	1 » Gyasz kelme	44 »
1 » atka vászon	3-95 »	1 vég Szepességi vászon	4-25 »
1 » Lepedő vászon	4-75 »	1 » Mosó kanavász	3-90 »

1 vég czérnás kanavász 4-50 kr., továbbá ágyceritők 75 kr., abrások 55 kr., törülközők 16 kr., paplanok 150 kr., teli keudók 33 kr., berliner kendők 95 kr., jáger női és férfi-ingek 55 kr., gyermek trikók 29 kr., szönyegek 11 kr., takaró pokrócz 89 kn., miderek 49 kr., ugyszintén más ezer és ezer cikkek hasonló olcsó árban

Kovács L. és Társa czégnél

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Női kosztüm kelme.

Női kosztüm kelme.

593

Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyvárad-velencei

Műkertészeti- és rózsatelep

Kertészeti-telep:

NAGYVÁRAD-VELENCE, 194. SZÁM.

Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim:

Műkertészeti-telep Nagyvárad

Virág-csarnok:

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)

Telefon összeköttetés.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlja ujonnan nagyobbított és tökéletesen a mai kor kívánalmainak megfelelőleg berendezett műkertészeti telepét és virágcsarnokát, ahol menyasszonyi-, nyoszolyólányi-, örömanyai-, eljegyzési-, bál-, bálányai-csokrok, bálí legyezők, mell-, fej- és ruhacsokrok, úri gomblyuk és cotillion-csokrocskák, továbbá virágkosarak, lantok, bőségszaruk, jardinerek, virágházacsokkák, tárgycsokkák, virágkoscsik, ünnepi koszorúk, gyászkoszorúk fölirattal vagy anélkül, babér, ficuslevél és pálmalombokból, ugyszintén gyászjelképek, szívkeresztek, horgonykeresztek stb. egész frissen levágott

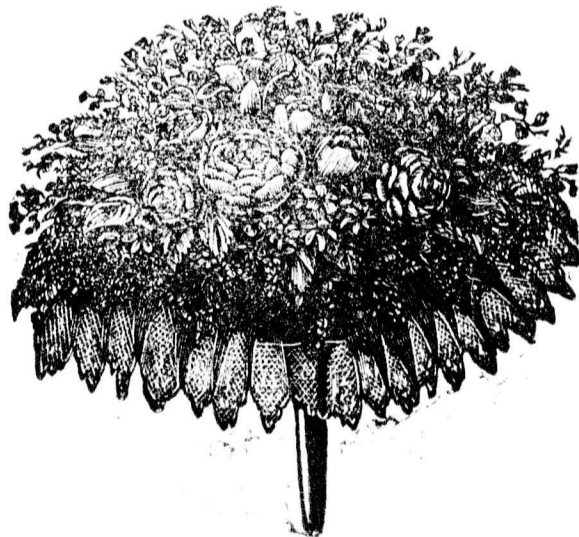
Élő virágokból:

Csokrok: menyasszonyi, koszorulányi, bálí vagy bármily alkalmi szép berlini papirtartóval **1** frttól **3** frtig.

Csokrok: atlasztartóval **3** frt **50** krtól **6** frtig.

Csokrok: a legfinomabb kivitelben finom selyem tartókban **8** frttól **12** frtig **rózsa és Caméliákból** a mi ezelőtt **15** egész **20** frtba került.

Csokrok: a legnagyobb mintáúak, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem csipke és atlasztartókkal **18-25** frtig a mi ezelőtt **40-50** frtba került.

Élő virágokból:

Koszorúk: igen szép, tartós zöldek és szép virágokból díszítve **1-3** frtig.

Babérkoszorúk: ovál vagy kelek alakban, igen szép virágokból díszítve **2-5-10** frtig.

Ficus és Magnolia koszorúk: a legnagyobb mintáúak a legértékesebb és legfinomabb virágok és palma lombokkal díszítve **10-25** frtig a mi ezelőtt **35-40** frtba került.

A fentirt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban a lehető legcsinosab kiállításban és a legjutányosabb árak mellett készíttetnek.

Ugy a helybeli, mint a vidéki megrendelések teljesítésére kiváló gond fordítanak s a pontos elküldésért szavatosság vállalnak. Szemzés által nemesített, a leghálásabb virágzású és legkedveltebb fajokból összeválogatott **80.000 db magastörzsű és 50.000 db gyökérnemes (Wurzelecht) rózsá** van előrusítás alá előkészítve. Az árak oly alacsonyok, hogy nincs az országban kertészet vagy rózsatelep, mely e tekintetken alantirt teleppel versenyre kelhetne. Árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szívesen szolgál

750

a Nagyvárad-velencei műkertészeti- és rózsatelep
Nagyváradon.

Őszi vására Korona-és Filler-bazárban.

Még eddig nem létezett olcsó úrban szerezhethők be:
téli olcsó ingek, nadrágok, ugyszintén gyermek-trikók, harisnyák, keztük, alsó-
szoknyák, berliner-kendők, sálak, reggeli czipők, esőernyők, utazó bőröndök, gyermek
kötött ruhácskák és fejkötők, bőr- és aczélárak minden melyen leszállított árakban

Friss és Társa korona- és filler-bazárában Nagyvárad,
Fő-utca. Telefon. 30. sz.

Gyermek-kocsik

Disztrigyak és játékok

Fekete és mosó kötének

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Gyártótelep: BÉKÉSCSABÁN. Gyári-

raktár: NAGYVÁRADON,

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos
és kárpitos

BUTOROK

modern stýlben, gazdag választék-
ban, gyári árban.

Szolid, szabott árak!

BOROS I. órás és ékszerész

Nagyváradon.

Tisztelettel értesítem a n. e. közönséget
hogy óra- és ékszerüzletemet Nagyvá-
rad, Fő-utca, (Nyri gyógyszerár mellett)
jelentékenyen kibővítettem és a legfinomabb,
legmodernebb árakkal szereltem fel.

Allandó raktáron tartok nagy választék-
ban legfinomabb kivitelű férfi és női arany-
órákat, lánczokat, valamint mindennemű
arany és ezüst ékszereket. Az eddigi hiányt
pótolva, üzletomban a legjobb minőségű lát-
szerészeti cikkekkel is berendeztem, melyre
a t. közönség b. figyelmét külön is felhívom.

Kittűő szerkezettű tula, ezüst és nikel
zs-bórák, szabályozott svájci óra órák
nagy raktára.

Jutányos szolid árak.

Javitások pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Az eddigi szives bizalmat megköszönve,
további becses pártfogást kér, tisztelettel:

Boros I.

órák és ékszerész.

867.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált házi szer, amely már több
mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül al-
kalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghúzóknél.

Intés. Silányabb utáztatok miatt bevásá-
rláskor óvatosak legyünk és csak
eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony”
védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban
a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár:
Török József, gyógyszerésznél
Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
•• csász. és kir. udvari szállító ••
Rudolstadt.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatatlanul

kedvez főárudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 1 millió korona nyere-
ményét többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt
A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

10.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

tut és összesen egy hatalmas összeg.

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**.

1 a **200.000**, 2 a **100.000**, 1 a **90.000**, 2 a

80.000, 1 a **70.000**, 2 a **60.000**, 1 a **50.000**,

1 a **40.000**, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**,

8 a **15.000**, 36 a **10.000** korona és még sok egyéb;

összesen **55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000**

korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervezett árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75 vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti

sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.— $\frac{1}{2}$ eredeti sorsjegy frt 3,

vagy kor. 6.—; 1, eredeti sorsjegy frt 6.— vagy kor. 12.

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

i. é. november hó 6-ig bizalommal hozzánk beküldeni

TÖRÖK A. ÉS T. SA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körút 46 a. I. fiók: Váci-körút 4 a.

II. fiók: Múzeum-körút 11 a. III. fiók: Erzsébet-körút 54 a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza**nak Budapest.

Kérek részemre.

1. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sors-
jegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget _____ korona összegben { utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm } A nem tetsző tör-
mellekelve bankjegyekben (bélyegekből) } lendő

Pontos cím: